

KUKÁTKO

ZPRAVODAJ XII. NÁRODNÍ PŘEHLÍDKY
INSCENACÍ HER PRO DĚTI
ČINOHERNÍCH AMATÉRSKÝCH
DÍVADELNÍCH SOUBORŮ DOSPĚLÝCH
RAKOVNÍK 1993

3

Na pranyři ...

PŘIJÍZDÍ KRÁL DEVĚTKRÁT

V páteční dopoledne se na rakovnické Popelce představil soubor MÁJ z Prahy s inscenací autorské hry člena souboru Jiřího Cinkeise. A představil se osobitým a vsutku netradičním dramatickým, či lépe paradramatickým tvarem: jakýmsi příběhem téměř bez děje, budovaném na principu stálého rozehrávání situací. Hra by tak skýtala vlastně možnost vznikat a rozvíjet se přímým vybudováním souhry (či nesusouhry) mezi představiteli postav hry a publika. Důslednost v tomto slibném začátku se však na škodu postupně opouští. Hra tak ztrácí přesné a důsledné téma a je spíše souhrnem s chutí a talentem realizované spousty dílčích, často osobitých svébytných nápadů, ať už budovaných formou slovního či pohybového etudového jednání, ale bez důsledného propojení spojující linií záměru. (Včetně ozřejmění osmi zásadních "chyb" krále. Ty jsou sdělovány spíše mlhavě, nepřesvědčivě). Je škoda, že záměr "hrát si" tak zůstává při absenci jednotného zázemí příliš vyčleněný. Představení je přitom obdařeno obdivuhodnou vynalézavostí a fantazií. Je interpretováno jak přímo autorem, tak i skupinou schopných a talentovaných mladých lidí, fyzicky i pohybově slibně vybavených. Dětský divák přijal tuto pestrou hravou podívanou se zaujetím a zřejmými sympatiemi.

Svatopluk Skopal

A co na to děti?

Představení se líbilo, protože:

- tam bylo hodně legrace, radosti
- byli na sebe milí, nelhali si
- král přál kamarádům "Citrónku", i když ji měl sám také rád
- začátek byl pro malé děti, dětské skupině se sice "zapojování dětí" líbilo, ale ony samy se nezapojily, protože jim to připadalo trapné.

Víte, že ...

... včera odpoledne a večer dorazili do Rakovníka další účastníci přehlídky? Skutečný počet není ještě zcela znám, ale k anoncovaným dvěma stům divadelníků už mnoho nechybí.

... nepřehlédněte stánek ARTAMY, ve kterém vám s neobyčejnou ochotou Jarka a Magda Mikešovy nabídnou odbornou literaturu z oblasti divadla pro děti, činoherního divadla pro dospělé, texty, které vydala ADA a další zajímavé publikace.

... nenechali jste si ujít večerní improvizované představení Petra Mláda a jeho j.h. Aleny Mutinské a Karla Tomase? Název byl do poslední chvíle tajen, ale redakci se podařilo jej získat těsně před uzavírkou. Zní: "Večer plný blbostí aneb Bavte se, jak chcete!"

Na pranyří ...

TŘI POHÁDKY PRO TEBE

Divadélko Na Peróně z Prahy avizuje názvem své produkce "Tři pohádky pro tebe" uvedení **pohádek**, avšak nutno předeslat, že je sporné, zda textovou předlohu lze vskutku takto žánrově označit. Spojovací linií inscenace mělo být zarámování do kabaretu, v němž se nabízejí tři přímočará didaktická ponaučení (agitky), přičemž třetí vybočuje z celku použitím prostředků luminiscenčního divadla i zcela mylným závěrečným poučením.

Nesourodost inscenačních prostředků, zdůrazněná výtvarnou roztříštěností (náznakovost 1. části, kostýmní převleky ve 2. části a pak závěrečné luminiscenční a loutkové divadlo), vytváří rozpačitý celek, z něhož by bylo možno akceptovat spíše první dvě části, oslovující přímo dětské publikum a očekávající jeho aktivní účast, zatímco třetí část pracuje jinými prostředky, navíc ne zcela technicky zvládnu-

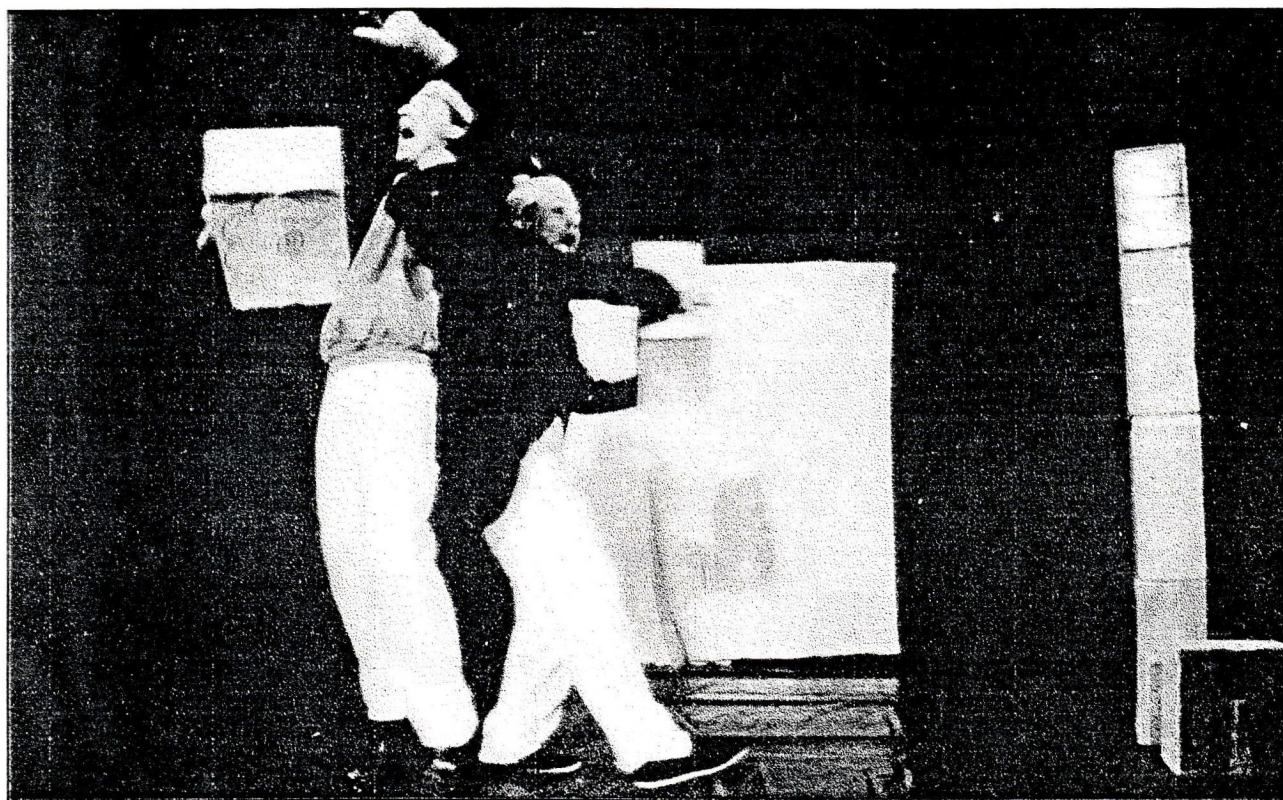
tými, které však svou popisností nemají nic společného se znakovostí a jednoduchostí předchozích příběhů.

Zdá se, že Divadélko Na peróně stojí před rozhodnutím, kterou z naznačených forem bude dále rozvíjet. Domníváme se, že šťastnějším rozhodnutím by byla volba takové inscenace, která by byla vzdálena televiznímu klišé, tedy by zdůraznila živého aktéra na jevišti.

Rudolf Felzmann

A co na to děti?

- zelenobílý herec hezky hrál, vžil se do toho a měl z toho radost a já také
- nejvíc se mi líbila třetí pohádka, protože to bylo o dobrodružství broučka, bylo to loutkový a všechno pěkně svítilo ve tmě
- do kabaretu patří hodně hudby, humoru, Muf, Oskar, legrace, herec, režisér, scénky.

Z představení *Tři pohádky pro tebe*

NÁŠ ROZHOVOR

Divadelní soubor Mladá scéna z Ústí nad Labem se loni skvěle předvedl se hrou Malá mořská víla, proto i letos je jeho představení netrpělivě očekáváno a o to je jeho pozice těžší. Na několik otázek jsme se zeptali nestora amatérského divadla a zároveň režiséra souboru Pavla Trdly.

Vloni jste nám předvedli efekty na jevišti málokdy vídané, co jste si pro nás přichystali letos?

V podstatě jedeme ve stejném stylu již několik let. Výstižně to loni vystihla paní Urbanová, když prohlásila, že děláme výtvarně technické divadlo - myslím, že to sedí. Děláme černé

divadlo - snažíme se vytvářet kouzelnou, což mají děti rády. "Labutě" jsou třetí inscenací světových klasiků, kteří tvořili pro děti. Předtím to byla Malá mořská víla a ještě předtím Pinokio. Nové efekty nechci prozrazovat - to by pak nebylo žádné překvapení.

Jak se dává dohromady takhle početný soubor?

Trošku jsem počítal s tím, že se mě na to zeptá porota. Dělal jsem nábor, na který nám přišlo hodně lidí od dětí až po dospělé. Z těch nad patnáct let jsem si vybral a vznikl dramatický kroužek. Novější členové začínali vloni v Malé mořské víle v menších rolích. Letos jsem je

obsadil i do hlavních rolí. Výsledek je ten, že se snaží.

Scházení souboru je tak trochu průšvih, hodně lidí ze souboru soukromníci (hlavně těch starších), ale s tím se dá těžko něco dělat. Co se tohoto týče, podmínky budou stále složitější. Chce to pevné lidi, kdo nebude mít čas zkoušet, s tím se budeme muset rozloučit. Zkoušíme dvakrát týdně a někdy i 3x, o sobotách a nedělích jsou představení. Kulturák nás sice nechává zkoušet, ale na všechno ostatní si musíme vydělat a tak jezdíme po zájezdech.

Kolik repríz "Labutě" mají?

Měli jsme s Labutěmi premiéru v květnu tohoto roku, pak jedna repríza, krajská přehlídka, u nás v kulturním domě CORSO, Varnsdorf, Děčín Měli jsme asi deset repríz.

Máte ještě na repertoáru Malou mořskou vílu?

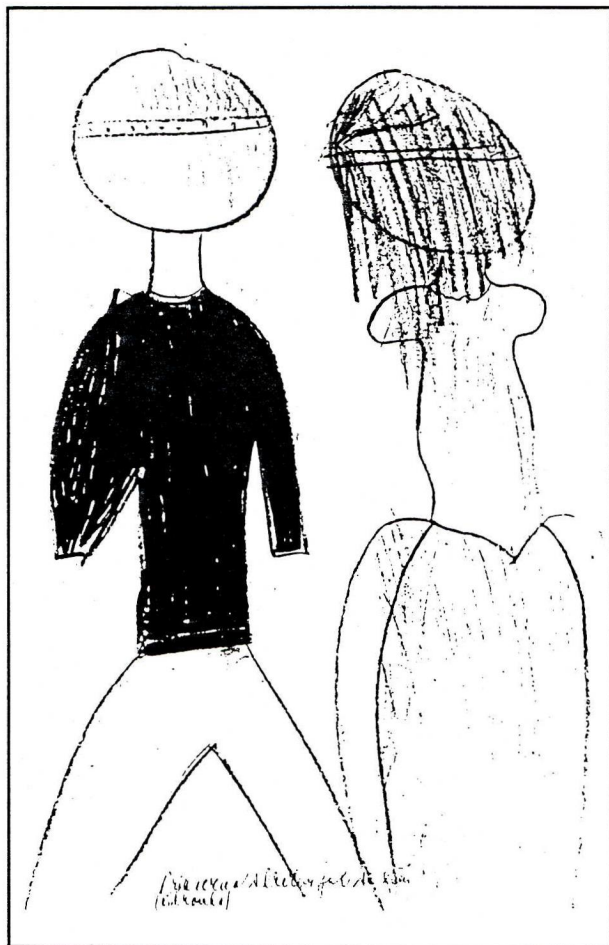
Ano, hrajeme ji stále. Po dvou třech letech se nám zase něco hodně povedlo. Právě proto mám trochu strach ze srovnání Malé mořské víly a Labutí.

Co říkáte organizačnímu zabezpečení Popelky?

Je to tu všechno perfektní. Je tu skvělá parta lidí, perfektní technické zázemí. Jezdíme sem strašně rádi.

Děkuji za rozhovor

-šaš-

Obrázek z pohádky Příjízdy král Devětkrát

Obrázek z představení Tři pohádky pro tebe

Harmonogram dnešního dne

Sobota 13. listopadu 1993

8.00 Příjezd souboru Divadelní studio D3
Karlovy Vary
vestibul KC

8.00 Příprava představení Div. studia D3
Karlovy Vary
sál KC

8.00 Příprava představení Mladá scéna
Ústí nad Labem
Tylovo divadlo

10.00 Představení Divadelního studia D3
Karlovy Vary
sál KC FILUTA PEPINO

11.30 Příprava představení Div. shluk
Dovejvrtky Praha
sál KC

13.00 Představení Mladé scény Ústí nad Labem
Tylovo divadlo DIVOKÉ LABUTĚ

15.00 Pohovor poroty se souborem:
předsálí TD Divadelní studio D3 Karlovy Vary

16.00 Představení souboru Div. shluk
Dovejvrtky Praha
sál KC MLHOU ZA ŠTĚSTÍM

18.00 Pohovor poroty se soubory:
předsálí TD Mladá scéna Ústí nad Labem
Divadelní shluk Dovejvrtky

DĚTSKÁ POROTA ÚČINKOVALA

Při Popelce pravidelně pracuje skupina dětí, které jsou střídavě vybírány ze všech tří základních škol v Rakovníku. Letos padla volba na 3. ZŠ a podmínkou výběru bylo, že to musí být děti, které ne navštěvují žádný dramatický kroužek. Tuto skupinku "porotců" pak vedou vždy dva dospělí lidé - pedagogky, které různými formami zkoumají dojmy, postřehy i vnímání představení dětským divákem. Nejvíce se používá pro tento účel výtvarný projev dětí, který bezprostředně odhalí to, co děti nejvíce zaujalo na sledovaném představení. Jen tak na okraj stojí za zaznamenání to, že se letos děti zpočátku obávaly kreslit a malovat. Pak to za všechny vyjádřila jedna dívka, která konstatovala, že ve škole za výkresy dostávají špatné známky. Když děti zjistily, že se tady neznámkuje hned se uvolnily a o představeních malovaly, kreslily i povídaly si daleko svobodněji.

Další formou získávání informací o viděném je i samotný dramatický projev dětí. Opět nepřímě odhalí, co

děti nejvíce na představení zajímá. Včera se jim tento způsob dokonce tak zalíbil, že pro nás uspořádaly představení. Zájemcům, kteří by se chtěli dozvědět něco ze zákulisí této scénky se doporučuje vyzpovídat obě pedagogické vedoucí.

Skupinka tedy reflektuje viděné představení a postřehy dětí přenesené jejich vedoucími mohou v mnohém interprety představení poučit. Při večerní diskuzi se potvrdilo, jak je důležité pro každého divadelníka nenechat se strhnout jen prvoplánovou barvitostí, ale snažit se o hlubší pohled na věc. Jinak vždy bude vítězit kýč.

Dětská porota

MÝTUS A DIVADLO

(pokračování)

S každým dramatickým textem se prostě musí něco udělat jako s textem ještě před začátkem zkoušek. To "něco" musí udělat dramaturg - anebo dramaturgická polovina režiséra - přímo nad textem, za svým psacím stolem a s tužkou v ruce. To něco je totiž dramaturgicko-režijní rozbor. A na základě tohoto rozboru potom vznikne úprava takového znění textu, které bude odevzdáno k dalšímu samostatnému tvořivému zpracování režiséru a hercům.

Postup takového rozboru je samozřejmě naprosto individuální. Lze k němu jenom tak na okraj dodat malé praktické rady zkušených: nejlepší je pustit z hlavy všechny poučky o dramatické situaci, konfliktu, charakteru atd. a číst text jako naivka, jako primitiv, který za prvé skálopevně věří, že se příběh ve skutečnosti opravdu udál, za druhé se chce dočíst, jak to probíhalo, co se dělo a jak to nakonec dopadlo a za třetí je to trochu šťoura, který se neustále ptá - a proč? Výhodné je si dějová fakta poznamenávat zvlášť ve stručných větách a přehledně pod sebe. Výhodné proto, že pak stačí pohled na papírek a okamžitě je zřejmé, zda je těchto dějových faktů

dost na celovečerní příběh, jak jsou rozvrženy a jaký je jejich akční rádius. Detailní zkoumání motivů postav si lze také pořídit docela prostě - jsou to odpovědi na otázku: co ten člověk chce, oč mu právě jde. Je možné pozvat si na pomoc zase Stanislavského - ten radí hercům, aby si své dílčí úkoly v jednotlivých výstupech formulovali aktivním slovesem: chci dosáhnout, aby ... nechci připustit, přesvědčuji, bráním se, útočím, zkoumám, nutím, dráždím, uklidňuji, usvědčuji, lžu atd. Prověrka aktivity dialogu slovesem je výborná dramaturgická pomůcka, pomáhá objevit přesný smysl repliky a najít pro něj i přesný, výstižný slovní výraz i rytmus věty. Stejně tak je užitečná i rada Stanislavského rozdělit si hru na malé kousky, úseky, jednotlivé situace a zkoumat vztah k hlavnímu tématu či možnost jejich samostatného doplňujícího významu. Je to prostředek, jak postřehnout a popřípadě poopravit kompozici hry a rozdělit první a druhý plán: v prvním plánu jsou úseky vázané na hlavní téma přímo, musí proto dostat místo a čas, musí naplno a jasně vyznít. V druhém plánu zůstávají ty, jejichž vazba je volnější a význam pouze doplňující, budou proto méně významné.